

Досить показовими з морально-етичної точки зору є публікації: «НСЖУ шукає способи практичної допомоги колегам в біді» (ЖУ. – 2017. – №1. – С.5); «Демократії ніби й більше, але поваги до журналістів поменшало», – Анатолій Безтака, газета «Діалог» (ЖУ. – 2017. – №2. – С.46-47); «Головне – не впадати у відчай. Бути чесним і відвертим з читачами» (ЖУ. – 2017. – №3. – С.35-37); «Степан Шкарабан: «На кожного в редакції можу покластися, як на самого себе, а то й більше» (ЖУ. – 2017. – №5. – С.34-36); «Як російськомовний донецький редактор показав себе істинним українцем, а волинський нащадок бандерівця пішов на службу до «деєнерівців»» (ЖУ. – 2017. – №7-8. – С.24-25); «Не можна бути байдужим до того, про що пишеш», – Ірина Левченко, «Факты»» (ЖУ. – 2017. – №7-8. – С.38-41); Леся Садомська: «Майже з усіма героями публікацій продовжую спілкуватись і після виходу матеріалів» (ЖУ. – 2017. – №9. – С.18-20); «Бухгалтер підприємства, яка побила журналістку понад півроку тому, – досі непокарана» (ЖУ. – 2017. – №9. – С.24); «У Чернівцях депутат штовхнув журналітку, яка хотіла взяти у нього коментар» (ЖУ. – 2017. – №12. – С.13); «У Кам'янському головному редакторові газети «Событие сегодня» підпалили гараж» (ЖУ. – 2017. – №12. – С.13); «Головне в роботі журналіста – не дати зникнути маленькій людині зі сторінок великої історії», – головний редактор газети «Южная правда» Микола Стеценко (ЖУ. – 2017. – №12. – С.36-40).

Висновки.

Моральна діяльність журналіста в сучасних соціокультурних умовах визначається журналістськими стандартами, корпоративною та індивідуальною етикою, моральними мотивами і ціннісними орієнтаціями у фаховій сфері масових комунікацій. Питання журналістської етики в часописі «Журналіст України» порушуються в різних рубриках і матеріалах, які безпосередньо стосуються етичних аспектів професійної діяльності, а також опосередковано торкаються моральних цінностей загалом. Особливо актуальними є публікації, у яких висвітлені проблеми морального регулювання журналістської діяльності в умовах складних суспільно-політичних ситуацій та ринкових відносин.

Список використаної літератури

1. Гриценко О.М., Шкляр В.І. Основи теорії міжнародної журналістики / О.М.Гриценко. В.І.Шкляр. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2002. – 304 с.
2. Каленич В.М. Сучасні тенденції розвитку ЗМІ в часописі «Журналіст України» / В.М. Каленич // Комунікаційні технології : наук. журн. [наук. ред. О.М. Холод]. – Т.3. – К.: КНУКіМ, 2014. – С.233–239.

Козиряцька Світлана Анатоліївна –

кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент

кафедри культурології та українознавства

Запорізького державного медичного університету (м. Запоріжжя)

УКРАЇНСЬКІ МЕДІА ПРО ТОМОС ТА ПОМІСНУ ЦЕРКВУ: ЗМІСТОВІ АКЦЕНТИ ТА РИТОРИКА ПОВІДОМЛЕНЬ

Релігійна тематика на сьогодні є «благодатним полем» як для конфесійних, так і для світських ЗМІ, оскільки стосунки між конфесіями України, діяльність та коментарі окремих політиків щодо релігійної ситуації, конфлікти і скандали в релігійній сфері регулярно стають інформаційним приводом для відповідних матеріалів. Це порушує питання об'єктивності у висвітленні тих чи інших подій конфесійними й суспільно-політичними (суспільно-масовими) медіа та зумовлює необхідність спеціалізації журналістів на релігійній тематиці. Наразі актуальність проблеми посилюється також геополітичною ситуацією, взаємопроникненням релігії та політики (релігієзація політики та політизація релігії), що

породжує міфологічний дискурс у сучасних ЗМІ, а відтак, можливість маніпуляцій і формування стереотипів, використання «мови ворожнечі» тощо. Як конфесійні, так і світські медіа, повністю або частково залежать від своїх власників, які й визначають редакційну політику, що, у свою чергу, зумовлює появу джинси, «різнокольоровий» (білий, сірий, чорний) піар, відверте маніпулювання громадською думкою, залякування (розколом, початком релігійної війни, кровопролиттям тощо), гонитву за сенсаційністю. На сьогодні до «топ-тем» релігійної журналістики належать питання створення помісної церкви в Україні, гучні заяви й коментарі представників різних політичних сил щодо релігійної ситуації, залучення експертів та спроби пояснити переваги від отримання томосу й спроби дискредитувати цей процес, доля церковної власності, церковні скандали, як-то поведінка священників деяких конфесій поза межами церкви, відмова від відспівування героїв, загиблих в АТО, або дітей, хрещених «не в тому патріархаті», та ін.

Вивченням різних аспектів релігійної журналістики, ролі та місця релігії й церкви в медійній картині світу, комунікативного потенціалу конфесійних ресурсів в Інтернеті тощо присвячені праці як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Зокрема, S. Hoover розглядав «релігію у новинах», тобто вивчав віру й журналістику в американському публічному дискурсі [7]. A. Adamski досліджував образ церкви в пресі, його трансформацію та залежність від історичної епохи й соціально-політичної ситуації [6], K. Marcuński вивчав релігійну комунікацію та медіа [8]. Питанням релігійної журналістики присвячені праці таких вітчизняних науковців, як А. Бойко, М. Балаклицький, Н. Гадьо, І. Скленар, А. Смусь та ін.

Так, А. Бойко порушує питання маніпуляцій і формування стереотипів у суспільно-масових і конфесійних ЗМІ, використання «мови ворожнечі», досліджує тематичні аспекти роботи релігійних медіа та рівень підготовки таких матеріалів українськими журналістами [2]; наукові інтереси М. Балаклицького зосереджені на вивченні медіатизації протестантизму в Україні [1], Н. Гадьо досліджує головні медіастратегії Католицької Церкви в Інтернеті [3]; І. Скленар – проблематику та зміст церковної преси в Україні, специфіку релігійної тематики в українських мас-медіа, особливості подачі новин в релігійних інтернет-виданнях [4]; А. Смусь – основні аспекти функціонування релігійного контенту в структурі мовлення українських світських та християнських релігійних телеканалів [5].

Для нашого дослідження ми оберемо найпопулярнішу на сьогодні релігійну тему в українських медіа – надання томосу й утворення помісної церкви в Україні – та розглянемо її висвітлення в різних ЗМІ (телебачення, радіо, інтернет-ресурси) за кількома аспектами: змістові акценти, риторика повідомлень, заголовки. Для аналізу обрано лише «світські» медіа, оскільки, на нашу думку, контент конфесійних ЗМІ потребує окремої розвідки з багатьох причин, однією з яких є «ідеологічне протистояння» церков, що виявляється в їх інформаційній політиці. Отже, *метою нашого дослідження* є вивчення контенту українських медіа з погляду висвітлення суспільно значущої й дискусійної релігійної теми та виокремлення основних тенденцій у подачі матеріалів.

Отже, для аналізу було взято матеріали таких ЗМІ: телеканалів «1+1», «Інтер», «ICTV», «СТБ», «ZIK», «24-го», «5-го», «112-го»; Громадського радіо, «Радіо Свобода», а також інтернет-ресурсів, зокрема «Української правди», «Нового времени», «Онлайн-Експресу», «Obozrevatel.ua», платформи «Уніан», «Укрінформ», «Інтерфакс-Україна».

На нашу думку, у контексті ситуації, що склалася, важливого значення набувають матеріали, які створюють інформаційне тло для суспільно важливої новини – отримання томосу й створення єдиної помісної церкви в Україні, тобто служать бекграундом (походження проблеми, її передісторія та розвиток, роз'яснення і коментарі). Зокрема, їх умовно можна поділити на дві групи – «історія питання» та «перспективи», які часто розкривають, спираючись на історичне підґрунтя (наприклад, «Автокефалія для України: відновлення історичної справедливості» – Obozrevatel.ua). Відзначимо також, що такі матеріали становлять незначний відсоток у ЗМІ, порівняно з тими, що претендують на сенсаційність (наприклад, про «відбирання» майна Московського патріархату на користь

помісної церкви. Цю тезу, наприклад, винесла в заголовок «Українська правда»: «УПЦ забере в Московського патріархату всю українську нерухомість – Філарет» – тоді як насправді у повідомленні мова йшла про те, що обидві лаври в Україні є державною власністю, яка була передана у користування УМП МЦ, тому вона може бути так само передана помісній церкві, а храми належать парафіям, тому рішення про перехід буде залежати від церковних громад).

Деякі ресурси розкривають різницю між автономією й автокефалією, пояснюють, що таке томос і які наслідки це матиме для всіх християнських конфесій в Україні і з політичного, і з релігійного погляду. Так, з-поміж переваг, які виокремлюють медіаресурси, можна виділити (з посиланням на думки експертів) такі: 1) ті, що стосуються релігійної складової («надасть більші можливості для цілісного розвитку православ'я в Україні, зміцнить державність», «дасть змогу зміцнити єднання православних в Україні <...>, подолати взаємне відчуження, спричинене десятиліттями окремого існування», «подолати церковне розділення і досягнути суспільного миру» тощо); 2) ті, що вказують на політичну складову питання («помісна православна церква відновить ментальність українців», «стане запобіжником подальшої русифікації України», «це звільнення від церковного диктату Москви», «можливість протистояти поширенню “руського міра”», «можливість нівелювати значення московського патріархату, який є ідеологічним форпостом країни-агресора», тощо. Крім того, розвінчуються міфи про створення «державної церкви» («Порошенко: Єдина помісна церква в Україні аж ніяк не буде державною» («ЗІК»)), а також про те, що усе це – «ідея лише часів незалежності України».

Цікавим є те, що значний відсоток становлять публікації або випуски, які містять різноманітні «прогнози» або заяви як представників церкви, так і експертів – політиків, релігієзнавців, політологів, істориків – щодо:

1) *дати отримання томосу*: «Коли Україна отримає Томос про автокефалію: названо дату», «Українську помісну церкву буде створено вже цього року – Філарет» («24-й канал»); «Філарет назвав приблизні терміни створення в Україні єдиної помісної церкви», «Президент України очікує отримання Томосу про автокефалію УПЦ до 28 липня» («1+1»); «Глава УПЦ КП повідомив, скільки ще чекати на томос про автокефалію української церкви», «Митрополит Антоній розказав, коли Україна може отримати томос», «Філарет: Томос українській церкві буде надано вже в цьому році» («ЗІК»), «Українська церква отримає автокефалію до 1030-ліття Хрещення Русі, – релігієзнавиця» («Громадське радіо») «Коли Україна може отримати томос про автокефалію? Інтерв'ю з очільником УПЦ США» («Радіо Свобода»), «Філарет назвав можливі строки предоставлення Томоса об автокефалії», «Глава УПЦ КП Філарет: Поместная церковь будет создана уже в этом году» («Новое время»), «Клімкін вважає, що томос про автокефалію православної церкви в Україні буде переданий у відчутному майбутньому», «Парубій повідомив, коли може з'явитися Українська помісна церква» («Онлайн-Експрес»);

2) *можливої реакції парафіян, а також наслідків для Московського патріархату та Росії після здобуття автокефалії* («Як відреагують прихожани на надання автокефалії Українській церкві?» («24-й канал»), «Філарет розповів, коли Україні нададуть томос і що станеться з Московським патріархатом після цього» («1+1»), «Лише б потім не тішилася Москва: дискусія про перспективи і наслідки автокефалії» («ЗІК»), «Росія отримала гучного ляпаса: Україна може отримати Томос вже у жовтні» («24-й канал»), «Автокефалія УПЦ: Філарет заявив про потужний удар по Росії» («Obozrevatel.ua»).

Зауважимо, що майже немає матеріалів про те, як здобували автокефалію інші церкви. З-поміж аналізованих медіа лише «Українська правда» та частково телеканал «ЗІК» наводять історичні приклади надання томосу, хоча, на нашу думку, така інформація була б важливою для реципієнтів і давала б змогу протистояти негативному медіавпливу та маніпуляціям, які охоче використовують противники томосу, що прагнуть змінити настрої населення на ті, що будуть вигідні для Російської православної церкви, а відтак, і Росії. Певною мірою ситуацію урівноважують оптимістичні дані різних соціологічних опитувань

та голосувань, які оприлюднюють українські ЗМІ і які свідчать про підтримку автокефалії (наприклад: «В Украине растет количество сторонников создания единой поместной автокефальной церкви – опрос» («Новое время»); інфографіка на основі соціологічного опитування на сайті телеканалу «112-й» («Єдина українська автокефальна помісна церква: Що це таке і чому її створення наразі вкрай важливе»); голосування в телепорталі на телеканалі «СТБ» «Чи потрібен Україні томос?». Однак відзначимо, що телеканал «1+1», який провів «вуличне опитування» парафіян Московського і Київського патріархатів щодо цього питання, все ж таки не втримався від маніпуляцій, подавши тенденційно відібрані відповіді вірян, а відтак, складалось враження, ніби в УПЦ МП – лише екзальтовані й агресивно налаштовані супротивники, а в УПЦ КП – цивілізовані й виважені громадяни, які адекватно оцінюють переваги від утворення помісної церкви (ТСН, «Крок до помісної церкви» (від 19 квітня 2018 р. – https://tsn.ua/ukrayina/dulyu-yim-suproti-istoriyi-kiyivskoyi-rusi-virni-upc-mp-i-upc-kp-prokomentovali-ideyu-avtokefaliyi-z-konstantinopolya-1142793.html?utm_source=page&umt_medium=readmore).

Слід також відзначити, що одразу після повідомлення у ЗМІ про звернення Президента до підтримання автокефалії з'явилися контroversійні матеріали, які або висловлювали сумніви щодо того, чи це не піар, або прямо про це стверджували («Радіо свобода» від 17 квітня – <https://www.radiosvoboda.org/a/29173317.html>; «ЗІК», від 19 квітня 2018 р. – https://zik.ua/news/2018/04/19/sproba_obiednaty_ukrainskepravoslavnya_lyshe_piar_1308025; «24-й» канал, від 27 квітня 2018 р. – https://24tv.ua/hochesh_stat_milliarderom_sozday_svoyu_religiyu_pochemu_poroshenko_hochet_sozdat_pomesnyu_tserkov_n959239).

Загалом через геополітичну ситуацію, а іноді через бажання медіа вплинути на громадську думку шляхом маніпуляцій журналісти розглядають отримання автокефалії переважно крізь призму політики, виносячи основні або дискусійні тези до заголовкового комплексу. Ці матеріали теж можна розподілити на такі групи:

1) про втручання держави у справи церкви («Церкву неможливо створити політичним рішенням, – експерт» (24-й канал), «В УПЦ МП обурились втручанням Порошенка у церковні справи та розкритикували звернення про автокефалію» («1+1»), «Політизація процесу церковного об'єднання є небезпечною, – політолог» («ЗІК»), «Втручання держави у справи церкви – допомагає чи шкодить?» («Громадське радіо»), «УПЦ (МП): надання автокефалії не має розглядатися як питання геополітики» («Радіо свобода»);

2) про перешкоди окремих українських політиків отриманню томосу («В Адміністрації Президента розповіли, що українські політики чинять перешкоди Томосу» («ЗІК»), «Польська церква вирішила не йти на поводу у Новинського та інших противників української автокефалії» («Онлайн-Експрес»);

3) про опір російській інформаційній політиці щодо цього питання («Порошенко про автокефалію: ми обрубавемо щупальця Москви, час настав» («Obozrevatel.ua»), «Елисеєв: Росія задеїствовала все рычаги, чтобы помешать автокефалии Украинской Церкви» («Новое время»), «Томос для України: потрійна поразка Кремля» («Радіо Свобода»);

4) про реакцію Росії, Російської православної церкви та УПЦ МП на питання автокефалії («Кремль боїться незалежності української церкви», «У Москві готують розкол світового православ'я» («ICTV»), «В УПЦ МП лякають “кровопролиттям” у разі автокефалії» («Українська правда»), «В РПЦ погрожують фатальними наслідками для світового православ'я у разі визнання автокефалії УПЦ», «П'ята колона: Кремль має намір використовувати “церковну війну” проти України» («ЗІК»), «Создание единой церкви: в УПЦ МП пригрозили Украине кровопролитием» («Obozrevatel.ua»), «”Приготовьтесь к войне”. Чому молодики у провокаційних футболках прийшли до Почаївської лаври», «Війна церков: у храмах Московського патріархату роздають звернення до патріарха Варфоломія» («24-й канал»), «Створення автокефалії “може призвести до кровопролиття”: лякають в УПЦ МП» («Онлайн-Експрес»).

У цьому контексті важливо зауважити про активне використання у ЗМІ (в заголовках або ж текстах повідомлень) слів з негативною конотацією («конфлікт», «кровопролиття», «розкол», «теракти», «озброєні провокації» та ін.), але не лише як цитування ієрархів РПЦ або противників томосу в Україні, а й як свідоме розставляння акцентів з метою впливу на реципієнтів. Наприклад, на телеканалі «Інтер» наскрізною є думка про те, що «цей томос принесе розкол, ще один розкол, неспокій духовний» (https://inter.ua/uk/video/episode/faces_utro/2018/06/25/epupz), принесе «розкол усього православ'я» (https://inter.ua/uk/video/episode/faces_utro/2018/09/14/onufriy_interview) і т.д.

Загалом зауважимо, що телеканал у всіх матеріалах на релігійну тематику демонструє підтримку «своєї конфесії», подаючи у сюжетах, як правило, думку лише однієї сторони – УПЦ МП.

Риторика повідомлень у ЗМІ щодо томосу й утворення помісної церкви є різною: від войовничої (про звільнення від диктату Москви, нейтралізація церкви країни-агресора тощо) до іронічної, що проглядається як у заголовках, так і в текстах повідомлень (наприклад: «Московський патріархат вже лементує про “трубе вторгнення” на “свою” територію в Україні» («Онлайн-Експрес»). Або цитата: «Патріарх Кирило, який приїхав на Синакис, судячи з усього, поїхав ні з чим. По-хорошому він це знав. Їхати йому треба було <...> для того, щоб показати одній конкретній людині в Кремлі – батя, я старався (ТСН, «Розклад по томосу» від 6 вересня 2018 р.)).

Отже, можна стверджувати, що зміст матеріалів на релігійну тематику в цілому зумовлюють: потреби аудиторії (її інформування про те, що таке томос, автокефалія, переваги й ризики цього процесу, реакція УПЦ МП та Росії) та певною мірою гонитва за сенсаційністю («пришвидшення» подій та проголошення «конкретних» дат отримання томосу (виходячи із заяв політиків, очільників церкви, релігієзнавців); заяви про «відбирання» церковного майна УПЦ МП; повідомлення «з елементами детективу» («Підозрілий келих від Кирила: на зустрічі патріархів запримітили дивну деталь» – «24-й канал»). У матеріалах на релігійну тематику обов'язково присутня політична складова, що, з одного боку, об'єктивно зумовлено непростим історичним і політичним контекстом, у якому існують найбільші християнські конфесії, а з іншого боку, спричинено бажанням медіа впливати на громадську думку через розставляння потрібних акцентів. Відтак, висвітлення подій релігійної сфери деякими українськими телеканалами часто залежить від того, симпатиками якої конфесії вони є, тобто спостерігається «ідеологічне» протистояння у ЗМІ, коли кожен підтримує «свій патріархат» (як, наприклад, це роблять телеканали «Інтер» та «1+1»). Це призводить до того, що українські медіа не завжди дотримуються принципів безсторонності, збалансованості й об'єктивності інформації.

Список використаної літератури

1. Балаклицький М. Медіатизація протестантизму в Україні 1991–2010 р. : монографія / М. Балаклицький. – Х. : Харківське історико-філологічне товариство, 2011. – 379 с.
2. Бойко А.А. Релігійна журналістика / А.А. Бойко. – К. : Київський університет, 2016. – 307 с.
3. Гадьо Н.Р. Медіастратегії Католицької Церкви в інтернеті : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук із соціальних комунікацій (доктора філософії) за спеціальністю 27.00.04 – теорія та історія журналістики / Н. Р. Гадьо. – Львів, 2017. – 226 с.
4. Скленар І. Специфіка новин в релігійних інтернет-виданнях / І. Скленар // Український інформаційний простір: науковий журнал. – 2014. – Ч. 2. – С. 188–192.
5. Смусь А.Г. Релігійний контент християнського спрямування в сучасному українському телепросторі : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.06 – прикладні соціально-комунікаційні технології / А.Г. Смусь. – К., 2014. – 213 с.

6. Adamski A. The Church in Poland in the Mirror of the Press / A. Adamski. – Ružomberok, 2012. – 124 s.
7. Hoover S. Religion in the News: Faith and Journalism in American Public Discourse Thousand Oaks, (Ca) / S. Hoover. – London, 1998. – 234 p.
8. Marcyński K. Komunikacja religijna i media / K. Marcyński. – Kraków : Wydawnictwo Petrus, 2016. – 248 s.

Кузнецова Олена Дмитрівна –
доктор філологічних наук із журналістики, професор,
завідувач кафедри журналістики та засобів масової комунікації
Національного університету «Львівська політехніка» (м.Львів)

ВИДИ, ПРИЙОМИ, ЗАСОБИ ВИЯВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ У ЗМІ

Постановка наукової проблеми та її значення. Піднята проблема інформаційних операцій в ЗМІ проти України стосується не тільки захисту українського інформаційного простору, захисту свідомості, підсвідомості, психіки реципієнтів, осмисленої реакції на контент російських і проросійських ЗМІ, а й безпеки особи, соціальних груп, соціуму, держави.

Завдяки комп'ютерним технологіям, Інтернету, сучасні традиційні, Інтернет-ЗМІ як наймасовіші за аудиторією платформи проведення прихованих інформаційних операцій Росії в ході гібридної війни проти України, за чисельністю впливу перевершують збройну війну.

Недооцінка ролі інформаційних операцій проти України в російських, закордонних, проросійських ЗМІ, що зареєстровані в Україні, розповсюджуються через Інтернет, сприяє формуванню антиукраїнських, проросійських настроїв, підриву довіри в світі до України, її збройних сил, народу.

Короткий аналіз досліджень проблеми. Інформаційні операції в Україні досліджували представники військових, психологічних, соціологічних, юридичних, політологічних наук. Так А.Іванюк на основі аналізу спеціальних інформаційних операцій ХХ-ХХІ ст. визначив їх вплив на міжнародні відносини. В.П.Горбулін, О.Г.Додонов, Д.В.Ланде розглядали загрози, протидію, моделювання інформаційних операцій та безпеки суспільства. В. Гусаров виявляв нові інформаційні операції проти України. О.В.Левченко вивчав систему заходів протидії інформаційним операціям. А.Лельонек досліджував методи і застосування інформаційних і психологічних операцій в інформаційній війні. О.В.Литвиненко вивчав пропагандистські кампанії, інформаційні впливи та спеціальні інформаційні операції. В.М.Петрик, В.В.Остроухов та інші осмислювали сучасні технології та засоби маніпулювання свідомістю спеціальних інформаційних операцій. В.М.Панченко розглядав інформаційні операції в системі стратегічних комунікацій. П.П.Черник, А.В.Шумка осмислили інформаційні операції у війнах, збройних конфліктах другої половини ХХ – початку ХХІ ст. Р.Шустов досліджував російські інформаційні операції проти України.

Мета дослідження. Інформаційні операції в мас-медіа стосуються проблем національної безпеки, про яку мають дбати й журналісти, що зумовлює мету дослідження: зміцнення засобами масової інформації національної безпеки України. Журналісти, блогери, інші фахівці українських мас-медій мають на випередження здійснювати проукраїнський інформаційний вплив, а для цього необхідно виконати завдання наукової розвідки: виявити види, завдання, методи, особливості інформаційних операцій в ЗМІ проти України.

Виклад основного матеріалу, результатів дослідження. Інформаційні операції в російських традиційних та Інтернет-ЗМІ проти України проводять з метою переформатування масової, індивідуальної свідомості реципієнтів для здійснення